РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

Примено:	24.09.2013		
Орг.единица	Број	Прилог	Вредност
07	12/214		

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија" бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 31 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија" бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12 и 24/13), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по **виолончело** за шесто одделение на деветгодишното основно музичко и балетско образование.

НАСТАВНА ПРОГРАМА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

ВИОЛОНЧЕЛО

ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

ДЕВЕТГОДИШНО ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

Скопје, 2013

ВОВЕД

Во деветгодишното основно музичко училиште, на инструментот виолончело можат да се запишат ученици кои наполниле седум години.Наставната програма по инструментот виолончело има за цел ученикот/ученичката музички и технички да се оспособи за понатамошно школување во средните и високите музички школи и да се изгради во добар сестран уметник.

Целта на наставата по виолончело е на учениците да им се развие способност за изразно солистичко и камерно музицирање, љубов кон инструментот и музиката, да се оспособат за естетско и емоционално вреднување на музичките дела поткрепени со музички знаења во однос на нивната содржина и форма.

- Фонд на часови: 2 часа неделно, 72 часа годишно.
- Статус на предметот: задолжителен.

1. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ПО ВИОЛОНЧЕЛО ВО VI ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да ги надгради своите познавања за инструментот и неговите карактеристики и изразни можности;
- да ги надгради потребните знаења за мелодиско и ритмичко читање и свирење на нотен текст;
- да ги надгради своите знаења за свирење скали со точни премини како во левата така и во десната рака;
- да се здобие со искуство за свирење на нотен текст со посложена ритмичко-мелодиска и хармонска структура;
- да ги надградува стекнатите и да стекнува нови знаења за правилна стилска интерпретација на музиката;
- да развива способности за доживување и изразување на музиката на повисок степен;
- да го надградува и развива музичкиот вкус и критичкото мислење;
- да го развива внатрешниот слух;
- да ја развие музичката меморија и вниманието;
- да се оспособува за негување и развивање на култивиран - пријатен тон и чиста интонација;
- да ја развива креативноста.

2. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Тема 1: Техника на десна рака			
Цели	**Содржини**	**Поими**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката:			
- да применува правилно држење на десната рака и држење на гудалото;		- Десна рака - Гудало	- Објаснување на ученикот дека правилната поставеност на телото и рацете во однос на инструментот е една од најбитните работи на кои-што треба да внимава како на часот под супервизија на наставникот, така и во домашното вежбање. - Познавање на функцијата на секој прст од десната рака одделно и неговата улога.
- да демонстрира ослободеност на палецот и правилно поставување на истиот;		- Палец и правилна поставеност на сите прсти од десната рака	
- активно да применува подготовка за премини од жица на жица со десната рака и активно да ја користи истата;		- Подготовка на лактот на десната рака при нагорни и надолни премини по жиците;	- Активно владеење, надградување и применување на техниката за премининни од жица на жица со десната рака.
- да применува влечење на гудалото по сите жици во цели ноти, половини, четвртини, осмини;		- Цели ноти (една нота на гудало) - Половини ноти (две ноти на гудало) - Четвртини ноти (четири ноти на гудало) - Осмини ноти (осум ноти на гудало)	- Бавно влечење на гудало по празни жици. - Брзо влечење на гудалото по празни жици.
- да применува брзо и со полн звук извлекување и враќање на гудалото по жиците;		- Брзо извлекување, брзо затворање (враќање)	- Етиди и технички вежби по избор на наставникот коишто ќе помогнат при совладување на проблематиката на штриховите.
- да ги надградува основните и да се запознае со нови штрихови.		- Деташе, легато, мартеле, стакато.	

Тема 2: Техника на лева рака			
Цели	**Содржини**	**Поими**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да применува правилно поставена лева рака;		- Лева рака	- Етиди и технички вежби по избор на наставникот коишто ќе помогнат при совладување на проблематиката на комбинирано поставување на прстите.
- да применува удобно поставување на прстите на жиците, при што нема да стиска со истите, со особено внимание на палецот;		- Прсти	- Внимавање на правилна поставеност на прстите, аголот на прстите во четвртата позиција, како и на преминот од прва во четврта. Раката да не се потпира на корпусот при свирење во новата позиција.
- да применува лесно движење (кревање и спуштање на прстите од левата рака); - да користи вежби за секој прст одделно;		- Артикулација	- Етиди и технички вежби по избор на наставникот коишто ќе помогнат при совладување на проблематиката на активно артикулирање на прстите. - Етиди по избор на наставникот коишто ќе помогнат при совладување на проблематиката на премините од позиција во позиција.
- да се усоврши свирењето до седма позиција, како и функционирањето на левата рака, како при премините, така и во новата позиција; - да се утврдат останатите позиции помеѓу прва и седма позиција; - да се надгради познавањето за свирење на		- Седма позиција - Премин помеѓу позиции - Агол на поставеност на рака и прсти - Прва, втора, трета, четврта,петта,шестта и седма позиција - Терци, сексти - синкопа	- Скала/и, етиди и технички вежби по избор на наставникот.

двојни ноти и синкопи; - да се запознае со флажолетите и нивната употреба; - активно да вежба и да применува вибрато; - да свири скали во три или четири октави во цели, половини, четвртини, осмини и шеснаестини ноти; - Разложени трозвуци и четворозвуци;		- Флажолети - Вибрато - Контрола на вибрато - Скали - Трозвук, четворозвук	- Технички вежби и етиди во кои има примена на флажолети - по избор на наставникот. - Внимавање на начинот на којшто се вежба и практикува вибратото (на кој начин се изведува, т.е од прст, од дланка или од рака). - При вежбање да се практикува постепено зголемување на брзината на вибрирање на прстот/прстите. - Внимание при изведувањето на правилен премин при смена на позиција.

Тема 3: Музичко-стилска изведба			
Цели	**Содржини**	**Поими**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да применува елементи на правилна интерпретација (мелодиско-ритмичка и динамичка) при свирење на материјалот; - да развива и активно да применува способност за меморирање на мелодија, ритмика и нотен текст на зададена композиција; - да ги разбере и доживува содржината и карактерот на композицијата.	- Звук, тон, јачина на тонот	- Музика - Слух, слушање - Нотен текст - Меморија на мелодиско-ритмички текст - Музички жанр, стилска епоха, правилна изведба на композицијата	- Воочување на разликите помеѓу правилна и неправилна изведба на музичко дело преку интерпретативна демонстрација на наставникот. - Свирење на пиеси и дела од различни стилски епохи.

3. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Со оглед на возраста на учениците, часот по виолончело треба да вклучува различни видови на музички активности.
Се препорачува изведба на зададените композиции од страна на наставникот, други композиции (композиции за деца од типот на ,,Детски албуми"), музика од други стилови и жанрови, како и снимена музика, а со цел полесно воочување на стилот, карактерот и изразните средства, како и за совладување на наставните содржини.
Особено се препорачуваат музичко-ритмичките движења за доживување на римичките карактеристики на музиката.
Се препорачува активно учество на концертите организирани од страна на училиштето, концерти кои се одржуваат низ градовите, како и на концертите на Македонска филхармонија и Македонска опера и балет.

Наставни средства:

- музички инструмент - виолончело;
- пулт за ноти;
- висински адаптивно столче, како би било соодветно за возраста на ученикот;
- аудио-визуелни технички помагала (лаптоп, ТВ, ЦД или ДВД уред, звучници);
- Интернет.

Литература:

- книги (школи) по соодветен избор на наставникот: Мардеровски, Доцауер 1ва, 2ра и 3та книга, Мац-позиции и премини, Давидов, Космај-вежби за прсти и друго.

4. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата, редовно се следи развојот и се вреднуваат постигањата на секој ученик - нивните активности, мотивираноста за музичкото изразување, ангажираноста, посветеноста во работата.
Во текот на годината се организираат јавни настапи кои се отворени за присуство на родителите, соучениците и други наставници, а пред кој учениците би имале можност да ги претставаат своите постигања, како и активностите застапени во текот на учебната година.

5. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Просторна соба со добра циркулација на воздухот и добро како природно, така и вештачко осветлување.
Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на норматив донесен од страна на министерот за образование и наука.

6. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Ученикот/ученичката:

- ја совладал содржините од наставната програма;
- покажува очекуван напредок во техничко - музичката изведба;
- покажува поголем интерес кон музиката и музичкото образование.

7. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по виолончело за шесто одделение на основното уметничко (музичко и балетско) образование може да ја изведува лице кое завршило најмалку VII степен (според националната рамка на високообразовните квалификации) високообразовна институција за музичка уметност, вокално-инструментален оддел, насока музичар изведувач - виолончелист.
Наставникот треба да има стекнато педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

Изготвил: Работна група формирана со решение број 02 - 350/1 од 19.02.2013 година

Координатор: м-р Анкица Витанова, советник, Биро за развој на образованието

Контролирал: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор

Одобрил: м-р Весна Хорватовиќ, директор

Потпис и датум на утврдување на наставната програма

Наставната програма по **виолончело** за шесто одделение на деветгодишното основно музичко и балетско образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Бр. 11-4929/1
на ден 17. 09 2013 год.
СКОПЈЕ

Скопје

Министер,

Спиро Ристовски